

Complexnummer: 522699

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

AVRO-Studio

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

522700, 522701

Woonplaats

Hilversum

Gemeente

Hilversum

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

's-Gravelandseweg 52, 1217 ET te Hilversum

Complexomschrijving

Inleiding

STUDIO-COMPLEX van de AVRO, de Algemene Vereniging Radio Omroep, opgericht op 1 januari 1928. Het complex bestaat uit twee studiogebouwen: STUDIO 1, gebouwd in 1934-1936 met latere uitbreidingen waarvan het toevoegen van de koffiekamer en de uitbreiding met het poortgebouw in 1938-1940 de belangrijkste zijn, en STUDIO 2, gebouwd in 1938-1940, beide naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch.F. Karsten in zakelijk expressionistische bouwtrant. De studio's zijn beeldbepalend gesitueerd en met elkaar verbonden via een ondergrondse tunnel die onder het Melkpad doorloopt. Studio 1 is gesitueerd op een terrein tussen de 's-Gravelandseweg aan de zuidwestzijde, het Melkpad aan de zuidoostzijde en de Hoge Naarderweg aan de noordoostzijde. Studio 2 is gesitueerd op een terrein met de 's-Gravelandseweg aan de zuidwestzijde, het Melkpad aan de noordwestzijde en de Hoge Naarderweg aan de noordoostzijde.

Beide studio's zijn omgeven door een tuin begrensd door een lage ERFAFSCHIEDING.

Omschrijving

Het complex bestaat uit twee gebouwen. Studio 1, oorspronkelijk met directeurswoning, is opgetrokken op een samengestelde waaivormige plattegrond, noord-zuid georiënteerd met de ingangspartij aan de zuidwestzijde en de grote concertstudio aan de zuidoostzijde. De studio is samengesteld uit verschillende bouwvolumes in een lichte waaivorm, opgetrokken in gele baksteen onder horizontale afdekking met smalle witte overstekende daklijst. De gevels worden geleed door middel van banden van het in het zicht

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gelaten betonskelet, terwijl de harmonie tussen de vele, vaak onderling verschillende, stalen vensterpartijen wordt bereikt door een witte kalf. Studio 2 is in vergelijkbare detaillering opgetrokken op een plattegrond in de vorm van een vioolkist met de afgeronde glazen ingangspartij aan de westzijde en het hoogste bouwvolume aan de zuidoostzijde. De gebouwen zijn omgeven door tuinen begrensd door een erfafscheiding in de vorm van een laag bakstenen muurtje.

Waardering

Het studio-complex van de AVRO, bestaande uit twee studio's met erfafscheiding, is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studio-complex, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch. F. Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw, en als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep, beeldbepalend gesitueerd in de villawijk Ministerpark e.o. Daarnaast is het studio-complex van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522700

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 juli 2002
Kadaster deel/nr	82639/51

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Hilversum	Hilversum	Noord-Holland					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
's-Gravelandseweg	52			1217 ET	Hilversum		
Hoge Naarderweg	1 A	A		1217 AB	Hilversum		
Hoge Naarderweg	1			1217 AB	Hilversum		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>		
Hilversum	N				9283		

Omschrijving**

Inleiding

STUDIOGEBOUW (STUDIO 1), onderdeel van het studio-complex van de AVRO, de Algemene Vereniging Radio Omroep, opgericht op 1 januari 1928. De studio is gebouwd in 1934-1936, met latere uitbreidingen waarvan het toevoegen van de koffiekamer en de uitbreiding met het poortgebouw in 1938-1940 de belangrijkste zijn, naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch.F. Karsten in zakelijk expressionistische bouwtrant en beeldbepalend gesitueerd op een terrein tussen de 's-Gravelandseweg aan de zuidwestzijde, het Melkpad aan de zuidoostzijde en de Hoge Naarderweg aan de noordoostzijde. Het studioterrein wordt aan de zijde van de 's-Gravelandseweg en de Melkpadzijde door een ERFAFSCHEIDING in de vorm van een lage bakstenen muur begrensd.

Omschrijving

Studiogebouw (Studio 1), oorspronkelijk met directeurswoning, is opgetrokken op een samengestelde waaiervormige plattegrond, noord-zuid georiënteerd met de ingangspartij aan de zuidwestzijde en de grote concertstudio aan de zuidoostzijde. De studio is samengesteld uit verschillende bouwvolumes in een lichte waaiervorm, opgetrokken in gele baksteen onder horizontale afdekking met smalle witte overstekende daklijst. De waaiervorm ontstond vanuit het principe dat voor een goede akoestiek evenwijdig aan elkaar lopende wanden zoveel mogelijk moesten worden vermeden. Twee monumentale beuken konden daarbij worden gespaard. Het bouwvolume met de ingangspartij, nevenruimten en kleinere studio's, waaraan links de directeurswoning aansloot, wordt door een lager, terugliggend tussenlid verbonden met de grote concertzaal waarin op de verdieping een koffiekamer met daarboven een omloop rond een vide is ondergebracht. De koffiekamer werd ondergebracht in een ver uitstekende overwegend glazen uitbreiding,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarbij de oorspronkelijk open galerij op de begane grond werd dichtgezet. De gevels worden geleed door middel van de in het zicht gelaten betonconstructie, terwijl de harmonie tussen de vele, vaak onderling verschillende, vensterpartijen in stalen kozijnen wordt bereikt door een witte kalf. Alle oorspronkelijke kozijnen bevatten samengestelde stalen vensters. De hoofdingang bevindt zich aan de zuidwestzijde, aan de 's-Gravelandseweg, onder een hoger opgetrokken vooruitspringend bouwdeel dat rust op zware kolommen die gedeeltelijk bekleed zijn met zilverkleurige platen. Op de blinde gevel zijn de letters A.V.R.O. en het beeld de Zaaier bevestigd. De glazen pui is bereikbaar via een brede natuurstenen trap. De zijmuren zijn eveneens bekleed met het natuursteen waarin de teksten in hoog-reliëf zijn aangebracht: links, '1936 AVRO/deze gedenksteen werd geplaatst door/W. Vogt./grondlegger van de AVRO', en rechts, 'hem is de sterkste sterkte/die het verband aller begeerte-en/wilde krachten kent/en rigt hen naar één éénig evenwicht'. De gevels van het volume waar het bouwdeel uitspringt sluiten aan met een verticale vensterstrook die de trappenhuisen verlichten. Op de begane grond bevinden zich vensters. De oorspronkelijke directeurswoning haakt aan op de westhoek en bevat twee bouwlagen. Een balkon over de gehele breedte aan de zuidwestgevel en veel vensterpartijen domineren de gevels. Het terugliggende glazen tussenlid aan de zuidzijde bevat een oorspronkelijk open omloop op de verdieping. De grote, hoge concertzaal bevat aan de zuidzijde een gedeeltelijk in boogvorm uitgebouwde, glazen koffiekamer met borstwering boven en uitstekend over de dichtgezette omloop op de begane grond. De gevel aan de Hoge Naarderweg bevat links de zuidoostgevel van de grote concertzaal waarin een ingang onder trapeziumvormig uitspringend geveldeel op smalle kolommen. De plaats van het podium wordt gemarkeerd door een hoger bouwdeel, waarachter de lagere orgelruimte met blinde gevels. Het poortgebouw sluit hierop aan. De ruimte tussen de betonnen poten is in 1970 opgevuld met kantoorruimten. De twee bouwlagen daarboven bevatten horizontale vensterreeksen.

De gevels aan het binnenplein aan de noordzijde zijn in verschillende mate geperforeerd. De oostgevel bevat een vensterstrook in een smal bouwdeel dat het trappenhuis markeert en vensters in het bouwdeel met nevenruimten. De zuidzijde, ter weerszijden van de schoorsteen, bevat veel vensterpartijen.

De binnen- en de buitenwanden van de studio's zijn op afzonderlijke funderingen gerealiseerd, waardoor het principe van een doos in een doos ontstond. In het interieur zijn nog originele elementen aanwezig, zoals de vide, deuren en glazen scheidingswanden. Tevens bevat het gebouw een kerk- en concertorgel, bouwkundig in het gebouw geïntegreerd, waarvan de bouw begonnen is door de firma Standaard te Rotterdam, afgebouwd door de Engelse firma Compton.

De erfafscheiding bestaat uit een lage bakstenen muur.

Waardering

Studio 1 met bijbehorende interieuronderdelen en erfafscheiding is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het studio-complex 'AVRO', en als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studio, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch. F. Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw. De studio is tevens van belang als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep, beeldbepalend gesitueerd in de villawijk Ministerpark e.o.. Daarnaast is de studio van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Welzijn, kunst en cultuur

Functie

Studio

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522701

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 juli 2002
Kadaster deel/nr	82639/56

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hilversum	Hilversum	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hilversum	N			5111

Omschrijving**

Inleiding

STUDIOGEBOUW (Studio 2), onderdeel van het studio-complex van de AVRO, de Algemene Vereniging Radio Omroep, opgericht op 1 januari 1928. De studio is gebouwd in 1938-1940 naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch.F. Karsten in zakelijk expressionistische bouwtrant en beeldbepalend gesitueerd op een terrein tussen de 's-Gravelandseweg aan de zuidwestzijde, het Melkpad aan de noordwestzijde en de Hoge Naarderweg aan de noordoostzijde. Het gebouw heeft een ERAFSCHIEDING in de vorm van een lage bakstenen muur.

Omschrijving

Studiogebouw (Studio 2), opgetrokken op een plattegrond in de vorm van een vioolkist met de lage, afgeronde glazen ingangspartij aan de westzijde, het hoogste bouwvolume met de grote studio aan de zuidoostzijde en een lager volume met de kleine studio aan de noordwestzijde. De platte daken hebben smalle, overstekende dakranden. De gevels zijn opgetrokken in gele baksteen, terwijl een verticale geleding van de gevels van de grote studio wordt bereikt door witte banden van het in het zicht gelaten betonskelet. De stalen kozijnen bevatten stalen ramen.

De toegangsdeur in de ronde westhoek is bereikbaar via een trap van vier treden. De grote studio heeft blinde gevels met een risalerend muurdeel aan de zuidoostzijde, boven het dakniveau eindigend in een open constructie. Op de begane grond een overwegend glazen serre met ingangspartij aan de zijde van de Hoge Naarderweg. Tussen de kleine studio met twee blinde gevels en de grote studio bevindt zich een klein rechthoekig volume met een ingangspartij, omgeven door vensters. De binnenwand van de grote studio werd in een betonskelet uitgevoerd. In het interieur zijn originele elementen aanwezig, waaronder deuren, de tegelvloer in de hal, de trap met marmeren treden en buisleuning vanuit de hal naar de verdieping.

Als erfafscheiding een laag bakstenen muurtje.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Studio 2 met bijbehorende interieuronderdelen en erfafscheiding is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het studio-complex 'AVRO', en als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studio, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van B. Merkelbach en Ch. F. Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw. De studio is van belang als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep, beeldbepalend gesitueerd in de villawijk Ministerpark e.o.. Daarnaast is de studio van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Welzijn, kunst en cultuur

Functie

Studio

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument